

Keuze uit de aanwinsten

Afb. 1. KERSTIAEN DE KEU-
NINCK (Kortrijk ca. 1560–
1632/35 Antwerpen).
Panoramisch landschap met
Tobias en de Engel.
Paneel, 28,7 × 52,4 cm.
Opm.: Het ongesigneerde
schilderij is onmiskenbaar een
authentiek werk van Kerstiaen

de Keuninck. Het kan worden
beschouwd als een uitstekend
voorbeeld van diens volledig
ontwikkelde manier. Een date-
ring omstreeks 1620 is het
meest waarschijnlijk.
Litt.: J. Nieuwstraten, bespre-
king tent. Dordrecht 1963,
Apollo 78 (1963), p. 227 met afb.

Tent.: *Nederlandse landschap-
pen uit de zeventiende eeuw*,
Dordrecht (Dordrechts-
Museum) 1963, nr. 63, afb. 2;
*Dutch Landscape. The Early
Years, Haarlem and Amster-
dam 1590–1650*, Londen (The
National Gallery) 1986, nr. 17,
met afb.

Herk.: Bruikleen van mevrouw L. Thurkow-van Huffel te Den Haag, sinds 1978. Geschenk van de Erven Thurkow-van Huffel, 1990 (inv.nr. A 4872).

Afb. 2. JAN LAGOOR (werkzaam 1645-1659 in Haarlem en Amsterdam).

Bosachtig landschap met rivier.

Paneel, 34,6 × 50,2 cm.

Opm.: Het schilderij, dat altijd werd beschouwd als een vroeg werk van Cornelis Hendricksz. Vroom, is in 1975 door G. S. Keyes overtuigend toegeschreven aan Jan Lagoor en omstreeks 1650 gedateerd.

Litt.: J. Rosenberg, *Jacob van Ruisdael*, Berlijn 1928, p. 19, afb. 22 (C. Hsz. Vroom); J. Rosenberg, 'Cornelis Hen-

dricksz. Vroom', *Jahrbuch der preussischen Kunstsammlungen* 49 (1928), p. 110, nr. 17; K. E. Simon, *Jacob van Ruisdael*, Berlijn 1930, p. 11 (C. Hsz. Vroom); W. Stechow, *Dutch Landscape Painting of the Seventeenth Century*, Londen 1966, p. 138 (C. Hsz. Vroom); L. J. Bol, *Holländische Maler des 17. Jahrhunderts nahe den grossen Meistern*, Braunschweig 1969, p. 146, afb. 134 (C. Hsz. Vroom); G. S. Keyes, *Cornelis Vroom: Marine and Landscape Artist*, Utrecht 1975, dl. I, p. 109; dl. II, p. 199, nr. PP 9 (J. Lagoor); G. S. Keyes, 'Jan Lagoor, een onbekende grootheid onder de zeventiende-eeuwse landschapschilders', *Tableau* 1 (1979), p. 42, nr. 15.

Tent.: *Nederlandse landschappen uit de zeventiende eeuw*, Dordrecht (Dordrechts Museum) 1963, nr. 34, afb. 57. *Herk.:* Kunsth. Sackville Gallery, Londen, 1920-1928; Kunsth. L. H. Ward Gallery, Londen, 1930-1932; Verz. Sir Robert Hyde Greg, veil. Sotheby, Londen 23-3-1955, nr. 101; Kunsth. Brod Gallery, Londen, 1955; Verz. Nicolas Argenti, Londen; Verz. C. Th. F. Thurkow, Den Haag; Bruikleen van mevrouw L. Thurkow-van Huffel te Den Haag, sinds 1978. Geschenk van de Erven Thurkow-van Huffel, 1990 (inv.nr. A 4873).

3

Afb. 3. JAN BARTHOLD JONGKIND (Lathrop 1819–1891 La-Côte-Saint-André). Riviergezicht in Frankrijk, 1855.

Doek, 24,3 × 32,4 cm. Links onderaan gesigneerd en gedateerd *Jongkind 1855*.

Opn.: Het landschap is vermoedelijk gemaakt in de omgeving van Pontoise.

Litt.: Victorine Hefting, *Jongkind, sa vie, son œuvre, son époque*, Paris 1975, cat. nr. 141, met afb.

Herk.: Bruikleen uit de nalatenschap van mevrouw A. M. Aronson-Stigter te Amsterdam, sinds 1982. Legaat van de heer M. Aronson te Amsterdam, 1989 (inv.nr. 4869).

Afb. 4. (Toegeschreven aan) JEAN AUGUSTIN DAIWAILLE (Keulen 1786–1850 Rotterdam).

Portret van een jongen, zittend in een raamnis en gekleed in een blauw jasje.

Pastel, 406 × 330 mm.

Herk.: Verz. notaris Warren, Utrecht; Verz. mej. A. Warren (ca. 1975); Veil. Christie, Amsterdam 10-4-1990, nr. 279. Aankoop 1990 (inv.nr. A 4871).

5

Afb. 5. Twee gelijke figuren van vioolspelers van faïence, veelkleurig beschilderd. Over het glazuur is een extra laag transparant loodglazuur aangebracht.

H. 17,5 cm.

DELFT, ca. 1690-1720, plateelbakkerij DE METALEN POT onder LAMBERT VAN EENHOORN.

Merken: Monogram

LVE = Lambert van Eenhoorn en G o P in blauw.

Opm.: Op 25 juli 1691 sloot Lambert van Eenhoorn een contract met Guillaume Nieullet, 'natif du Havre de Grâce',

om vormen te maken voor rode theepotten en rariteiten. Figuren gemaakt met dit soort vormen zijn zowel in rood steengoed als in faïence bekend. De violist behoort tot een groep van tenminste drie muzikanten, één bespeelt een viola da gamba, de derde een doedelzak (zie W. F. K. van Verschuer, *Ary de Milde mr. Theepotbacker*, Amsterdam 1916, nr. 45, in de verzameling van de Prins von Salm-Salm te Anholt). Nieullet heeft de doedelzakspeler gekopieerd naar een brons van Giambologna

(zie cat. tent. *Giambologna*, Royal Scottish Museum, Edinburgh 1978, nr. 135), een voorbeeld dat de zilversmid Adam van Vianen ook al eens had gebruikt (zie J. R. ter Molen, *Van Vianen*, dissertatie Leiden 1984, dl. II, cat. nr. 419). De violist en de viola da gambaspeler zijn variaties op Giambologna's doedelzakspeler. Herk.: Legaat van de heer M. Aronson te Amsterdam, 1989 (was in bruikleen sinds 1982; inv.nr. 1989-18 a/b).

Afb. 6. Fopkan van faïence, beschilderd in blauw en veelkleurig beschilderd op de glazuur.

H. 14,5 cm.

DELFT, ca. 1735-'60.

Merken: Geen.

Opm.: De kleuren en de decoratie zijn overgenomen van het Chinese *famille rose*-porselein. Het voorbeeld moet een grote schotel of vaas zijn geweest waarop op de tak rechts van de omkijkende haan een kip moet hebben gezeten waarvoor op de fopkan geen ruimte was.
Herk.: Legaat van de heer M. Aronson te Amsterdam, 1989 (was in bruikleen sinds 1982; inv.nr. 1989-19).

Afb. 7. Melkkan met deksel van porselein, veelkleurig beschilderd met een bloemboeket. Het reliëf van tuit en oor gehooofd in paars, een paarse bies langs de mondrand.

H. 14,6 cm.

WEESP, ca. 1765.

Merken: Gekruiste zwaarden met drie bollen in blauw onder de glazuur.

Opm.: De vorm van deze melkkan is gebruikelijk voor de kannen uit de eerste jaren van de fabriek. Dit model bestaat in drie in de collectie van het Rijksmuseum aanwezige maten (hoogte tot mondrand 14,2 cm, inv.nr. 1989-20; 16,2 cm, inv.nr. 14559 M; 19 cm, inv.nr. 1959-11). De grote exemplaren, koffiekannen, waren voorzien van een hoog wat bol deksel, de melkkannetjes doorgaans van een plat exemplaar (zie cat. tent. *Het Nederlandse porselein*, Museum

Willet Holthuysen, Amsterdam 1952, nr. 53).

Herk.: Legaat van de heer M. Aronson te Amsterdam, 1989 (was in bruikleen sinds 1982; inv.nr. 1989-20).

Afb. 8. Ovale schaal met oren van porselein, beschilderd in paars met bloemtakjes en op het plat een vrouw met een zuigeling en een klein kind in een landschap.

Br. 32 cm.

WEESP, ca. 1765.

Merken: Gekruiste zwaarden met drie bollen in blauw onder de glazuur.

Opm.: De vorm van deze zeldzame schaal is verwant aan die van een pattipan behorend bij een theeservies (cat. *Hollands porselein, collectie B. Houthaker*, Amsterdam (S. Stodel Antiquités) 1986, nr. 5, en collectie Rijksmuseum, inv.nr. 14559 M.).

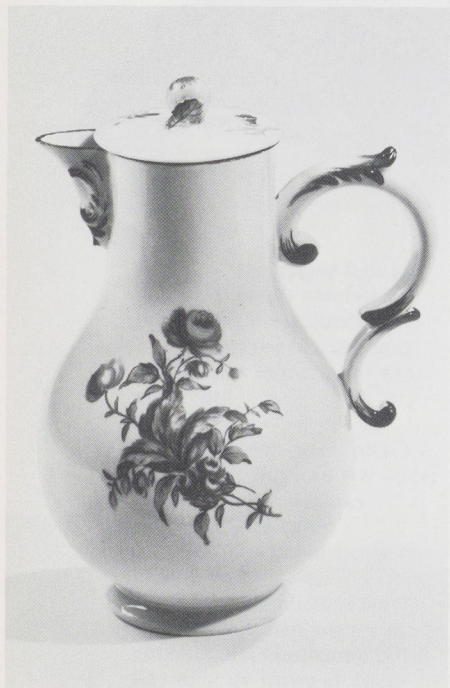
Herk.: Legaat van de heer M.

Aronson te Amsterdam, 1989 (was in bruikleen sinds 1982; inv.nr. 1989-21).

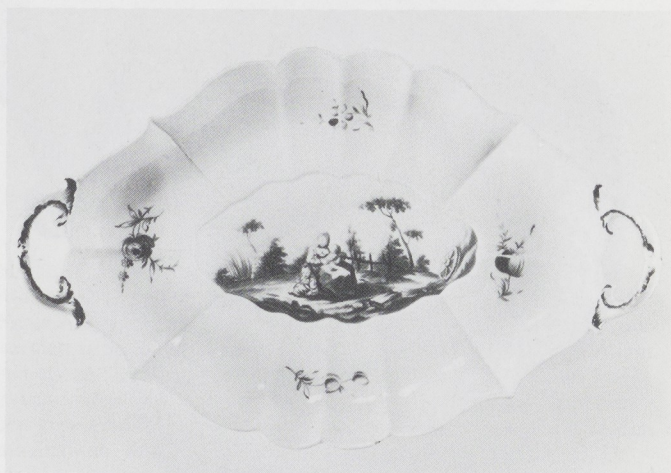
Afb. 9. Bloempot van porselein met twee oren in de vorm van aanvallende zwanen, veelkleurig beschilderd met een vruchtenstilleven in ovaal medaillon waaromheen bloemboeketten en aan de achterzijde een tak met drie vogels. H. 12,7 cm, diam. voet 7,3 cm. LOOSDRECHT, ca. 1778-80.

Merken: M:OL en B6 ingekrast.

Opm.: De onderschotel die oorspronkelijk bij deze bloempot moet hebben gehoord (de bodem heeft een gat) ontbreekt. Er is één paar van dit model bloempotten bekend, in het Amsterdams Historisch Museum, waarbij de onderschotels wel bewaard bleven (cat. tent. *Loosdrechts Porselein*, Rijksmuseum Amsterdam 1980, nr. 199). Het nieuw verworven exemplaar is onge-

7

8

9

10

woon rijk beschilderd met stillevens onder een rococo rand gevuld met afwisselend groene en witte rechthoeken.

Herk.: Kunsth. C. P. A. en G. R. Castendijk te Rotterdam. Aankoop 1989 (inv.nr. 1989-14).

Afb. 10. Achthoekig schaalteje van porselein, veelkleurig beschilderd met de voorstelling van Ssu Ma Kuang in een watervat.

Diam. 20 cm.

JAPAN, de beschildering NEDERLAND, ca. 1730.

Opm.: De voorstelling uit het Chinese verhaal van de schooljongen Ssu Ma Kuang (Japans: Shiba Unkō) die zijn vriend van de verdrinkingsdood redde door het enorme watervat waarin hij was gevallen, kapot te slaan, komt veelvuldig voor op Japans Kakie-mon porselein (zie bijv. een bord in de collectie van het Rijksmuseum, inv.nr. 1968-234). Dit motief is min of meer nauwkeurig gevolgd op kopieën door de vroege Europese porseleinfabrieken. In de verzameling Westendorp in het Rijksmuseum bevinden zich kopieën uit de fabrieken van Meissen (inv.nr. 1968-155b) en Chelsea (inv.nr. 1968-168). Als een variant hierop kunnen worden beschouwd de exemplaren van Japans porselein die in Nederland zijn gedecoreerd.

Herk.: Geschenk van Mevrouw Kate Foster te Londen ter gelegenheid van het afscheid van drs. A. L. den Blaauwen als directeur van de afdeling Beeldhouwkunst en Kunstnijverheid in 1988, 1989 (inv.nr. 1989-8).

Afb. 11. Bronzen beeldje van de bodhisattva Avalokiteshvara.

H. 12 cm.

INDONESIË, SUMATRA, 7de–8ste eeuw.

Opm.: Voorbeelden van de beeldhouwkunst van Sumatra zijn schaars en de ontwikkeling ervan is nog onvoldoende bestudeerd. Dit bronsje is van een andere stijl dan de beelden die we tot nu toe kenden. Opvallend zijn de grootte van het hoofd ten opzichte van het lichaam en het weergeven van het voorgeschreven antilopenvel op de linkerschouder door middel van ingegrifte lijnen, net als de plooiën van het heupkleed, en niet door middel van reliëf. Andere kenmerken wijzen op een vroege periode van de belangstelling voor godenbeelden in brons in de Archipel, namelijk de 7de–8ste eeuw.

Herk.: Geschenk van de heer J. Polak te Amsterdam, 1990 (inv.nr. MAK 1415).

Afb. 12. Bronzen priesterschel met een *naga* (mythische slang) als bekroning.

H. 18,5 cm.

INDONESIË, JAVA, Oost-Javaanse periode, 10de–16de eeuw.

Opm.: De schel is in twee delen gegoten in de techniek van de verloren wasvorm. Uit de Oost-Javaanse periode (10de–16de eeuw) zijn veel priesterschellen bewaard gebleven met een grote variëteit aan sierstukken bovenop. De *naga* was in het algemeen in deze periode een geliefd siermotief. Verg. cat. tent.

Divine Bronze: Ancient Indonesian Bronzes A.D. 600–1600, Rijksmuseum, Amsterdam 1988, nr. 69.

Herk.: Geschenk van de heer en mevrouw Oorthuys-Lutjens te Baak, 1988 (inv.nr. MAK 1414).

Afb. 13. Bronzen priesterschel met een *lingga* (symbool van de Hindoegod Shiva) als bekroning.

H. 12,5 cm.

INDONESIË, JAVA, Oost-Javaanse periode, 10de–16de eeuw.

Opm.: De schel is in twee delen gegoten in de techniek van de verloren wasvorm.

Herk.: Geschenk van de heer en mevrouw Oorthuys-Lutjens te Baak, 1988 (inv.nr. RAK 1988–12).

Afb. 14. Bronzen veebel.

H. 8,5 cm.

INDONESIË, JAVA, Oost-Javaanse periode, 10de–16de eeuw.

Opm.: De bel is gegoten in de techniek van de verloren wasvorm.

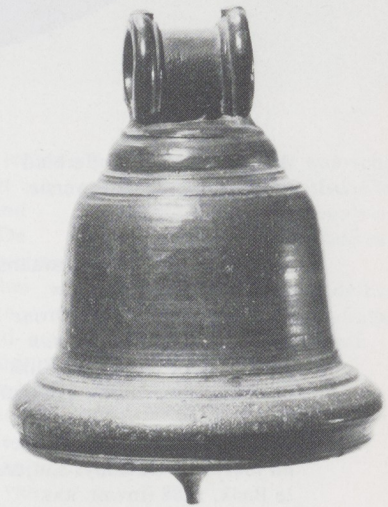
Herk.: Geschenk van de heer en mevrouw Oorthuys-Lutjens te Baak, 1988 (inv.nr. RAK 1988–8).

12

13

14

15

Afb. 15. Koperen offerblad met een gegraveerde versiering.

Diam. 24 m.

INDONESIË, JAVA, Oost-Javaanse periode, 14de-15de eeuw.

Opm.: Verg. cat. tent. *Divine Bronze: Ancient Indonesian Bronzes A.D. 600-1600*, Rijksmuseum, Amsterdam 1988, nr. 100.

Herk.: Geschenk van de heer en mevrouw Oorthuys-Lutjens te Baak, 1988 (inv.nr. RAK 1988-14).

Afb. 16. Bronzen spiegel.

H. 18 cm.

INDONESIË, JAVA, Oost-Javaanse periode, 14de-15de eeuw.

Opm.: De spiegel is in drie delen gegoten in de techniek van de verloren wasvorm: de spiegel zelf, de bolling aan de achterkant ervan en het handvat. Het handvat is aan de ene kant gevormd uit een staande man en vrouw en aan de andere kant uit een kluizenaar, die met de handen om de opgetrokken knieën in een

grot zit. De figuren zijn geplaatst op een lotuskussen op een geprofileerde ronde voet.

Tent.: *Divine Bronze: Ancient Indonesian Bronzes A.D. 600-1600*, Rijksmuseum, Amsterdam 1988, nr. 106.

Herk.: Geschenk van de heer en mevrouw Oorthuys-Lutjens te Baak, 1989 (inv.nr. RAK 1989-8).

16

17

Afb. 17. Miniatuurstoepa van terracotta.

H. 11,5 cm.

INDONESIË, JAVA, SUMATRA of BALI, 8ste-9de eeuw.

Opm.: Dit type stoepa is op verschillende plaatsen in Java, Sumatra en Bali gevonden, meestal in grote hoeveelheden. Van dit exemplaar is de taps toelopende top afgebroken. De vorm daarvan was gelijk aan die van de toppen van de vier symmetrisch tegen de onderrand aan geplaatste

kleine stoepa's. Dit type terracotta stoepa kan ook acht kleine stoepa's aan de rand hebben, of geen enkele. De gewoonte om dergelijke weinig kostbare votiegaven op heilige plaatsen te deponeren bestond in de gehele boeddhistische wereld van Zuid- en Zuidoost-Azië. Aangezien in de Midden-Javaanse periode (7de-vroeg 10de eeuw) de godsdienstige praktijken en uitingen nog dichtbij die van het land van herkomst (India)

stonden, is het het waarschijnlijkst dat de Indonesische terracotta miniatuurstoepa's niet later dan de vroege 10de eeuw zijn ontstaan.

Herk.: Geschenk van de heer en mevrouw Oorthuys-Lutjens te Baak, 1988 (inv.nr. RAK 1988-19).

18

Afb. 18. Voorste gedeelte van een spaarvarken van terracotta.

H. 16 cm, br. 13 cm.

INDONESIË, OOST-JAVA, TRAWULAN, Mojopahit-periode, 14de-15de eeuw.

Opm.: In het repertoire van de pottenbakker uit de Mojopahit-periode neemt de spaarpot een belangrijke plaats in.

Onder de vele diervormen is het varken het populairst (zie H. R. A. Muller, *Javanese Ter-*

racottas: Terra Incognita, Lochem 1978, pl. 39-41).

Herk.: Geschenk van de he en mevrouw Oorthuys-Lutjete Baak, 1988 (inv.nr. RAK 1988-18).

Afb. 19. Kop van een vrouwenbeeld van terracotta.

H. 10 cm.

INDONESIË, OOST-JAVA, Mojopahit-periode, 14de-15de eeuw.

Opm.: De hier door inkerving geaccentueerde haarlijn boven het voorhoofd vertoont een symmetrische, golvende lijn, die vaker in de Mohopahit-periode aangetroffen wordt, evenals de grote, ronde oorsieraden. De vrouwenfiguur behoorde waarschijnlijk tot de categorie van nimfen uit de hemel van Indra.

Herk.: Geschenk van de heer en mevrouw Oorthuys-Lutjens te Baak, 1989 (inv.nr. RAK 1989-9).